JUNIJ
1 S Juvent
2 Č Marcel
3 P Klotilda +
4 S Kvirin, m. + ☾
5 N Binkošti
6 P Norbert
7 T Filip diakon
8 S Kv.-Medard +
9 Č Primož
10 P Kv.-Marjeta +
11 S Kv.-Barnaba +
12 N Sv. Trojica ☾
13 P Anton Pad.
14 T Bazil
15 S Vid
16 Č Rešnje Telo

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 111. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 9. JUNIJA — THURSDAY, JUNE 9, 1938 LETNIK (VOL). XLVII.

Demokratične države v krizi - Japonci mesarijo civiliste

Omahljiva politika demokratičnih držav tako ojačila fašizem, da ga je zdaj že težko ukrotiti. — Prisiljene bodo še nadalje popuščati, ali pa se spustiti v vojno z dvomljivim rezultatom. — Skrajna izzivanja fašizma.

Pariz, Francija. — Upravičeno se vprašuje francoska vlada, kaj ji je storiti v položaju, v kakoršnega je zašla. Priznati namreč mora, da so jo fašistične države po moči in po vplivu že daleč nadkrilile in da njih moč nikakor ne pojema, marveč se stalno jača. V nič manjši krizi pa ni tudi Anglija.

Fašistični države so z vsem svojim delovanjem do zdaj jasno pokazale, da zahtevajo za se več oblasti in več ozemlja in z občudovanja vredno vztrajnostjo zasledujejo ta svoj cilj. Ako ne uspejo na en način, poizkusijo na drugi točki in končno tudi vedno zmagajo. Demokratične države pa nasprotno na drugi strani nadaljujejo s svojo, sicer hvalevredno, toda neučinkovito miroljubno politiko. Med tem, ko gre fašizem do skrajnosti s svojo brutalnostjo, gredo demokracije enako do skrajnosti, da za vsako ceno preprečijo vojno; popuščale in popuščale so vse doslej, meneč, da bodo s tem potolažile grabežljivost fašizma, a zdaj se jim počasi jasni, da so s svojo slabotno politiko šle vendarle predaleč in da bi se bila dala nasilnost preprečiti z odločnostjo, ako bi bila izvajana z vsega početka. Jasno se je to pokazalo pred par tedni v slučaju Čehoslovaške.

Toda ta zmaga nad fašistično lakomnostjo je bila le začasna. Prevelik je že postal apetit Hitlerja in Mussolinija, da bi se dal zdaj kar na lepem ukrotiti. In zdaj stoje demokratične države pred problemom: Ali naj še nadalje popuščajo, ali naj se spuste v skrajnost. V prvem slučaju se imajo pripraviti, da bodo morale odstopiti naraščajočemu fašizmu še več ozemlja in ga s tem še bolj ojačiti, v drugem slučaju bi brez dvoma sledila vojna. In v slučaju vojne, na koga naj računajo, izvzemši same na se? S svojo omahljivostjo so si odtujile večino drugih manjših in večjih držav ter jih pognale v fašistični blok, ker so te videle, da je tukaj moč in odločnost, katere se je treba bati in jo spoštovati, pri demokracijah pa čimdalje večja slabotnost in neodločnost. Prijateljice so jim ostale le tiste države, ki so od fašizma neposredno ogrožene, na pr. Čehoslovaška. In celo pri teh je še vprašanje, koliko časa bodo mogle vzdržati pod pritiskom fašizma, da se mu ne bodo "zlepa" uklonile, ko bodo videle, da zavezništvo, na katerega so se zanašale, čimdalje bolj slabi.

Tako je torej razumljivo, da Francija s tako brezmejno potrpežljivostjo prenaša izzivanja, ki so ji bila vržena v obraz zadnje dni od strani fašizma, ko je imel ta že toliko drznosti, da je poslal svoje aeroplane bombardirat celo njeno lastno ozemlje. Kaj drugega pa naj tudi stori v danih razmerah? Ogrožena je od fašizma že od treh strani, njena zaveznica Anglija pa z ravno tem fašizmom sklepa prijateljstva.

NAČRT GLEDE SLOVAKOV

Slovakom bodo priznane razne pravice.

—o—

Praga, Čehoslovaška. — Kakor se je izrazil vodja delegacije Slovakov iz Amerike, dr. Hletko, mu je min. predsednik Hodža izrazil zagotovilo, da vlada izdeluje načrt glede slovaške manjšine na Čehoslovaškem; da se bodo tej podelile pravice v tolikem obsegu, da ne bodo ogrožale obstoja države. Obenem je Hletko povdaril, da ameriški Slovaki sicer zahtevajo avtonomijo za Slovake, vendar pri tem nimajo namena, da bi dali Nemcem povod za domnevo, da ljudstva na Čehoslovaškem zahtevajo razkroj države.

—o—

V ZIDOVJU POSLOPJA NAŠLI ZLATNIKE

Pariz, Francija. — Pri podiranju nekega starega poslopja so se vsule iz zidu male vrečice in, ko so jih delavci odprli, so našli v njih nekake rumene medalje. Misleč, da so brez vrednosti, so si delavci napolnili z njimi žepe, da jih bodo nesli domov otrokom za igračo. Eden delavcev pa je vendar nesel to stvar pokazat nekemu zlatninarju in v njegovo presenečenje mu je ta povedal,da so te medalje zlatniki izza časa Louisa XV. Okrog 5000 takih zlatnikov so doslej našli, katerih vrednost se računa do $85,000; polovico od tega bodo dobili delavci, drugo polovico mesto, katerega last je bilo poslopje. V zidovju pa mora biti še več takih "medalj", kajti našli so poleg zlatnikov oporoko bivšega lastnika tega zaklada, v kateri je omenjenih 16,500 zlatov, katere lastnik zapušča svoji hčeri.

—o—

BANDIT PRIŠEL PRAVEMU V ROKE

Chicago, Ill. — Grocerist Mich. J. Flynn na 1225 Devon ave. se ne da tako zlepa ločiti od svojega denarja in je pripravljen zanj do skrajnosti riskirati. Zadnji ponedeljek je stopil v njegov lokal neki mlad moški, pomolil proti njemu revolver in zahteval denar. Lastnik pa je z eno roko segel proti blagajni, z drugo pa je nagloma zgrabil za banditovo orožje in pričela se je borba, v katero je posegel še pomočnik v trgovini. Bandit je moral končno s krvavim nosom pobegniti in pustiti revolver groceristu.

—o—

Veliko odgovornost imajo tiskarji radi tega, kak tisk naročajo in imajo pod svojo streho.

NEVMEŠAVANJE AMERIKE

Odklonila, da bi sodelovala pri preiskavah v Španiji.

—o—

London, Anglija. — Angleška vlada ima te dni priliko ugotoviti, da se je Amerika ponovno pričela odtegovati iz tujezemskih zadev. Istočasno kakor Norveški in Švedski je namreč poslala tudi Ameriki priporočilo, naj bi te države poslale skupno komisijo na Špansko, ki naj bi ugotovila dejansko stanje glede zračnih napadov na civiliste. Amerika je znana kot odločna nasprotnica barbarizma in je v svojem odgovoru v principu tudi odobrila predlog Anglije, da ima dober namen, vendar je odklonila sodelovanje, češ, da bi ta korak v sedanjem času ne bil primeren.

—o—

PREPIR O TRANSPORTACIJAH

Chicago, Ill. — Že dostikrat se je objavilo, da se bo problem tukajšnjih transportacijskih sredstev kmalu rešil, a vedno se je zopet pojavila kaka težkoča, ki je rešitev odložila v nedoglednost, in tako mora zastareli transportacijski sistem še vedno čakati na izboljšanje. Glavna ovira pri dosegi sporazuma je družba cestnih železnic, ki se upira, da bi se združila z družbo naduličnih železnic, češ, da ne mara vzeti nase njenih primanjkljajev. Tako je zdaj federalno sodišče, pred katerim se ta zadeva obravnava, izreklo zopet enega svojih številnih ultimatov cestni železnici, da se mora rešitev doseči do konca tega meseca, in sliši se tudi ponovna grožnja, da bo tej družbi vzeta licenca, ako ne bo prišlo do sprave.

—o—

HAGUE PRIREDIL PARADO

Jersey City, N. J. — Tukajšnji župan Hague je s svojim "pobijanjem komunizma" postal znan po celi Ameriki in njegovo "hitlerijanstvo" je izzvalo ostre kritike, da se je končno začela celo federalna vlada zanimati za njegovo početje. Da pa pokaže, kako je priljubljen med prebivalstvom svojega mesta, je zadnji ponedeljek sklical svoje pristaše k paradi po mestu in je v resnici spravil na ulico veliko število ljudi. Kakor se trdi, je bilo udeležencev in gledalcev do 100,000, kar je ena tretjina mestnega prebivalstva.

—o—

NA CESTNI ŽELEZNICI GROZI STAVKA

Chicago, Ill. — Uslužbenci družbe tukajšnje cestne železnice so imeli zadnji ponedeljek zborovanje, na katerem so odločili, da se bodo borili proti vsakemu znižanju plač in da bodo, ako bo potrebno, v to svrho tudi stavko proglasili. Nasprotno zahteva unija 10 centov zvišanja plač na uro. Pogodba z družbo je potekla 31. maja in razgovori za novi sporazum se še niso pričeli.

STAVKA V NO. CHICAGO

No. Chicago, Ill. — CIO unija jeklarskih delavcev je zadnji ponedeljek proglasila stavko v tovarni tukajšnje Hardware Foundry družbe, zahtevajoč pisano pogodbo, kakor tudi zagotovilo, da se eno leto ne bodo znižale plače, ter en teden počitnic za vsakega delavca. Delo v tovarni, ki zaposluje, okrog 500 oseb, je ustavljeno.

KRIŽEM SVETA

— San Juan, Porto Rico. — V tukajšnjem kraju vlada že mesece taka suša, da je primorano mesto resno šteditі z vodo. Mestna oblast je prepovedala uporabljati vodo za namakanje vrtov ali umivanje avtomobilov. Pravega dežja že ni bilo od novembra.

— Berlin, Nemčija. — Nazijski fanatiki so podvzeli novo nasilno kampanjo proti Judom. V noči na ponedeljek so mnogo juđovskih trgovin rdeče namazali, na okna pa napisali "Jud."

— Manila, Filipini. — Bruhanje ognjenika Mayon, ki je po desetih letih postal pred par dnevi zopet aktiven, se nadaljuje tako silovito, da je bilo mnogo okoliških prebivalcev prisiljenih, zapustiti domove in zbežati.

—o—

SODNIK UPOŠTEVAL PRAZNOVERJE

New York, N. Y. — Za 47 letnega črnca Martina Dyer in njegovo ženo, ki se bosta morala zagovarjati zaradi tihotapstva s pijačo, je sodnik določil obravnavo za 13. junija. Trepetaje pa je črnec zaprosil, naj sodnik izpremeni datum, češ, da je 13. nesrečen dan za nju. Sodnik je upošteval prošnjo in preložil obravnavo za en dan.

ZRAČNI NAPADI NA MESTA

Tujezemski protesti podžgali Japonce k še večji krvoločnosti.

—o—

Šanghaj, Kitajska. — Med tem, ko ste Anglija in Francija poslale svoj protest japonski vladi proti divjaškim zračnim napadom na civiliste v kitajskih mestih in so tudi Zed. države obsodile ta barbarizem, se zdi, da so ti apeli dosegli ravno nasprotni učinek ter so blazno japonsko krvoločnost le še podžgali. V odgovor na proteste so japonski aeroplani podvzeli nove napade na kitajska mesta, zlasti na Kanton in Hankov. Napadi na Kanton se nadaljujejo dan za dnem in število ubitih in ranjenih žrtev se računa že na 7,500.

Kakor so v Kantonu ugotovili tujezemski vojaški izvedenci, Japonci ne morejo imeti izgovora, da so napadi naperjeni na vojaške objekte, kajti v večini razdejanih poslopij so bile razne civilne administracije ali pa so last utilitetnih družb in v teh je tudi našlo smrt največ civilistov. Kakor se doznava, nameravajo poslati tujezemske države nov protest, ki pa bo brez dvoma enako neučinkovit.

—o—

RELIFNA POMOČ CLEVELANDU

Cleveland, O. — Federalna vlada je zadnji ponedeljek priskočila tukajšnjemu mestu na pomoč, da bo moglo nadaljevati, vsaj začasno, z relifno podporo. Vlada je v ta namen naklonila mestu znesek $60,000. S tem pa relifna kriza nikakor še ni rešena in se bo morala državna zakonodaja baviti z zadevo še ta teden, kakor se je izrazil governer Davey.

UPOR V MEHIKI ZADUŠEN

Kakor je objavil mehiški predsednik Cardenas, se je uporniško gibanje proti vladi, ki ga je započel general Cedillo, popolnoma izjalovilo. Slika kaže orožje, katerega je vojaštvo odvzelo upornikom in o katerem se trdi, da je nemškega in japonskega izdelka. Nad uporniki se je izreklo pomiloščenje.

Iz Jugoslavije

Dva mladoletna vlomilca, ki sta s potujočim cirkusom prišla v Trbovlje, sta neke noči vdrla v župno cerkev sv. Martina. — Huda prometna nesreča na Dolenjskem. — Smrtna kosa in drugo.

V cerkvi sta kradla

Trbovlje, 19. maja. — Ko je trški nočni čuvaj ponoči nadziral občinsko hišo, je začul iz župne cerkve, ki stoji takoj zraven, pridušen ropot, in ko je stopil bliže, je skozi okno opazil tudi sumljivo svetlikanje sveče. Takoj mu je bilo jasno, da je hiša božja deležna nezaželjenega obiska, pa je šel in poklical cerkovnika. Skupaj sta odklenila vrata, da pogledata, kako in kaj. Po daljšem iskanju sta pri stranskem vhodu naletela na skritega mladeniča, ki je na vprašanje, kaj išče v cerkvi, dolgo časa tajil tatinski namen, nazadnje pa je le priznal. Fant, ki mu je komaj 18 let, se je bil s še mlajšim, 16 letnim pajdašem včeraj med šmarnicami dogovoril, da ponoči vdereta v cerkev in jo oplenita. Ko je padel večer, sta se skrila v gozdu nad trgom, nato pa pri nekem kmetu ukradla železen drog, ki naj bi jima služil pri vlomu. Po polnoči, ko se je dolina zagrnila v tišino, sta skozi okno, ki je zaradi zračenja ostalo odprto, zlezla v cerkev. Z oltarja sta snela svečo, da sta pri njenem svitu iskala plen. Razbila sta najprej nabiralnik sv. Antona in ga izpraznila, a če ju ne bi bil prepodil šum, ki sta ga povzročila čuvaj in cerkovnik z odpiranjem vrat, bi si bila gotovo naložila tudi dragocenejših cerkvenih predmetov.

Mlajšemu je uspelo, da je pobegnil pri stranskih vratih, a ker orožniki vedo njegovo identiteto, ga ne bo težko izslediti. Fant, ki sta ga čuvaj in cerkovnik ujela, je na orožniški postaji prostodušno priznal, kako je do dejanja prišlo. Doma je iz Šoštanja, njegov tovariš pa iz Šmartna pri Slovenjem Gradcu. Ker nista dobila boljšega posla, sta se pridružila potujočemu cirkusu, a zaradi nerednosti sta bila v Trbovljah odpuščena. Preden sta se odpravila s trebuhom za kruhom, sta nasnovlaa zločinski poizkus.

—o—

Avto zavozil v kmečki voz

Sv. Križ pri Kostanjevici, 21. maja. — Velika avtomobilska nesreča se je zgodila v četrtek dopoldne blizu Colaričeve gostilne na Križaju. Neki avto je zavozil v voz posestnika Jožeta Štiha iz Broda, v katerega je bil vpležen par volov. Vola so bila tako močno poškodovana, da so ju morali takoj ubiti. Posestnika Štiha so nevarno ranjenega odpeljali v bolnišnico. Kdo je zakrivil nesrečo bo ugotovila preiskava. Precej poškodovan je tudi avto.

—o—

Nesreča

V Podkraju se je ponesrečil kmet Ivan Lisec, po domače Kladnik. Ko je kmet branal z volom po njivi,je vol naenkrat zdivjal, vrgel Lisca ob deblo neke jablane, pri čemer je Lisec dobil hude notranje poškodbe in so ga odpeljali v ljubljansko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

—o—

Smrtna kosa

Na Vidmu pri Dobrepolju je umrl Anton Mesojedec, posestnik in vnet član gasilskega društva, ki je bil tudi odlikovan. — Na Babnem pri Celju je umrla Marija Herman, rojena Slokan, žena posestnika in predilniškega mojstra stara 49 let.— V Mariboru je umrla Terezija Kodela, posestnica stara 55 let.

—o—

Rimska najdba v Planini pri Rakeku

Ko so v Planini pri Rakeku delavci kopali kanal, so na dvorišču pred rojstno hišo pokojnega pesnika Vilharja naleteli na 70 centimetrov dolgo in 40 cm široko kamenito ploščo z latinskim napisom. Plošča je bila z železnimi žeblji pritrjena na kamenje v tleh. Ploščo so začasno shranili v Demšarjevi gostilni.

—o—

Dobrota — sirota

Železniški uradnik Ivan Horvat, avstrijski državljan,ki živi vpokojen v Moškanjcih pri Ptuju, je nedavno posodil kovaškemu pomočniku v Samušanih nekoliko denarja. Ko je pred kratkim stopil v Samušane, da bi iztirjal svoj denar od upnika, se je ta tako razburil, da je Horvata napadel in ga pretepel. Horvat je imel po vsem telesu močne podplutbe in so ga morali odpeljati v bolnico.

—o—

Nevaren konj

Na Prapretnem pri Hrastniku je konj brcnil 42 letnega posestnika Cirila Rotarja na čelo in mu prebil kost nad levim očesom. Težko poškodovanega posestnika so odpeljali v celjsko bolnico.

—o—

Tragična smrt gostilničarke

V hlevu so našli obešeno lastnico daleč poznane Rechbergerjeve gostilne v Studencih pri Mariboru, Terezijo Pivčevo, ugledno gostilničarko, staro 48 let. Baje je obupala zaradi finančnih težkoč. Zapustila je deset otrok, šest od teh nepreskrbljenih.

—o—

Prijet vlomilec

Pred kratkim je neznan vlomilec skušal vdreti v Kosijevo gostilno v Kosezah. Gostilničar ga je prepodil s strelom iz samokresa in je lopova zadel. Ta se pa ni upal v ljubljansko bolnico, ampak se je zatekel v celjsko,misleč da bo bolj varen. Dasi se je izdal pod tujim imenom, so ga vendar prepoznali za zasledovanega vlomilca Mate Radoševiča iz Sinja.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd.,Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd.,Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti deposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Slepilna svoboda

Nobeno geslo nima tolike privlačne moči na človeka in človeštvo kakor svoboda. Zanjo so se prelivali potoki krvi in pod njeno zastavo je bila zgodovina priča najplemenitejšim podvigom in najpožrtvovalnejšemu heroizmu; človek pa je, sklicujoč se nanjo, storil svojemu sočloveku udi toliko krivic, kakor pod nobenim drugim imenom ne. Veliko večino krvavega nasilja na svetu je človeštvo storilo ali pretrpelo in še trpi od ljudi, družb in strank, ki pravijo, da hočejo doseči ali braniti svobodo, in vsak, ki se hoče dokopati do oblasti, si izposodi za svoj ščit svobodo, s katero mami množico, da gre z njim in mu pomaga ustanoviti — diktaturo . . .

Svoboda je namreč zelo pripravno ime, za katerim lahko vsak krije najrazličnejše blago in najnasprotnejše namene ter težnje. Prav zato, ker je svoboda v svojem edino pravem smislu, po katerem pomeni, da človek izbere iz svoje lastne pobude in volje ter notranjega pogona dobro, ogromna vrednota, česar se tudi najbolj neuki in preprosti človek zaveda — zato ljudje tako radi nasedajo na limanice vsakemu, ki se vzvišenega načela svobode poslužuje kot sredstva, da najlažje doseže zmago svojega političnega programa, pa najsi ima še tako malo opraviti z resnično svobodo otrok božjih na svetu. Če praviš: svoboda! potem si vsak predstavlja pod njo vse, karkoli si želi v življenju najboljšega, najlepšega in najprijetnejšega v prvi vrsti zase in šele v drugi seveda za svojega sočloveka in za občestvo. Svoboda naj izpolni njegove najbujnejše sanje, vse, kar je mogoče in vse, kar je nemogoče, naj bo na sebi dobro ali slabo, v resnici in trajno koristno ali pa le hipna prevara — samo da je prijetno in da ustreza nagonu po lastni sreči, naj je v skladu z resnično blaginjo družbe ali pa le egoistična želja posameznika in nekaterih. Danes se svoboda, ki prijetno zveni ušesom, draži domišljijo preprostega človeka in vsebuje v sebi kakor koš najlepših daril pod božičnim drevesom vse, o čemer sanja človeška reva že od rojstva, prodaja pod imenom demokracija.

Tisti, ki s človeško slabostjo zavestno računajo in so si postavili v svoj program, da je dovoljeno vsako sredstv v dosego namena — ker morale v tem programu ni in je tudi ne priznavajo, saj imajo človeka samo za tako zvano višje razvito žival — so vrgli sedaj med množico geslo, da morajo vsi ljudje na svetu, pa najsi bodo kateregakoli naroda, vere in prepričanja ter stanu, z roko v roki iti v boj za demokracijo proti onim, ki hočejo ljudstvo oropati njegovih svoboščin. S peklensko preproščino, kakor pravi v svoji nedavni okrožnici škof v Montrealu Gauthier, so zamislili tudi sodelovanje katoličanov z brezverskimi kolektivisti, ker imajo katoličane za tako neumne, da bodo, omamljeni od gesla, da je treba rešiti demokratične svobodščine, pomagali rešiti pred končnim in popolnim polomom boljševizem. Zakaj samo to je cilj propagande ljudi, ki so tam, kjer so še neomejeno na oblasti, pogazili še zadnje sledove svoboščin evropske demokracije in človečanskih pravic, kakor jih je proglasila francoska narodna skupščina 1. avgusta 1789. Komu, ki opazuje to borbo sovjetskih diktatorjev in one množice, ki jim ali prisiljena ali pa v slepi veri sledi, proti fašizmu, ne pade v glavo naš pregovor, kako glasno očita lonec kotlu, da je črn? Če ne bi na žalost na svetu bila neumnost še večja in močnejša od zlobe, bi morali reči, da ta gesla predstavljajo vprav nesramno izrabljanje ene največjih vrednot in dobrin človeštva. Eni in drugi se bore zoper kapitalizem, ki zamenjuje svobodo človeške osebe s čim večjim samovoljstvom posameznika, da se sme udejstvovati v svojo lastno korist v škodo drugih — sami pa razumejo svobodo tako, da je za tiste, ki mislijo drugače kakor oni, samo smrt na vešalih ali na tnalu ali pa počasno umiranje v kaznjenskih taboriščih. Dočim je kapitalizem pretiraval svobodo posameznika, tako da so človekove dolžnosti do družbe padle na ničlo, pa rdeči in rjavi boljševizem tlačita posameznika do prave ničle v političnem in gospodarskem ustrojstvu države, vrh tega pa mu ne dovolita niti samostojno misliti, kar je v kapitalistični družbi več ali manj še smel. Vsi brez izjeme pa so z združenimi močmi pokopali demokracijo, ki je danes postala prava spaka in so se začeli zdaj nanjo sklicevati njeni največji sovražniki.

Demokracija pa je in ostane, prava demokracija namreč v svitu krščanske morale in kulture, in se bo tudi uveljavila, ko bo po plimi zmotnih naukov boljševiškega internacionalizma in v poganstvo pretiranega nacionalizma nastopila oseka in bo končno le zmagala jasna pamet po načelih krščanske resnice. Človek se bo zavedel, da je svoboda visoka vrednota in najbolj privlačna dobrina, da pa ni najvišja, temveč da je podrejena dolžnostim, ki jih ima človek nasproti izviru vseh vrednot in vse resnice, Bogu, in nasproti družabnemu redu, kakor ga Bog hoče, in da mora človek dosegati ta red po svobodni opredelitvi za dobro in pravo. Star nauk krščanske filozofije je, da zlorabljanje katerekoli vrednote lahko postane veliko zlo. Prava svoboda je le tista, ki pomaga človeku in družbi doseči njen pravi večni namen, da je kraljestvo božje na zemlji v pravici in ljubezni. Le v luči tega namena je mogoče doseči pravilno ravnovesje med pravicami človeške osebnosti in med potrebami oziroma zahtevami kolektiva. So svoboščine, ki pravi svobodi škodujejo, in svoboščine, ki jo omogočajo in varujejo. Sodobna velika stiska človeštva in družbe izhaja iz tega, ker je od krščanstva odtrgani človek to osnovno resnico pozabil.

Hvala Bogu, so znaki, da se začenja človek zavedati napake, v katero je zašel, ko se je dal zapeljati od zamenjave svobode s svoboščinami, ki niso dostojne človeka, ampak ga ponižajo samo v žival, ki sledi izključno le svojim nagonom. In tudi to bo sprevidel sodobni človek, da si more šele ustvariti pravi pojem svobode v človeka vredni in dostojni demokraciji, preden se bo mogla ustvariti skupna fronta v njeno vzpostavitev in obrambo. Borba za demokracijo pa, ki naj v resnici le pomaga utrditi diktaturo, pa naj bo te ali one barve, se more izroditi le v novo klanje in neskončno bedo.

KAJ JE NOVEGA V DULUTHU IN PO ŽELEZNEM OKROŽJU?

Duluth, Minn.

Že dolgo ni nobenega glasu iz New Duluth-a. Pa še nismo čisto izumrli, če prav nam gre bolj počasi. Kaj je novega?

V soboto, 4-tega junija, sta praznovala Mr. & Mrs. Frank Krže petdeset letnico svoje poroke. Praznovanje je bilo ob tihi maši in pri prejemu sv. zakramentov. Tako bo najlepši spomin.

Frank Krže in Neža Štrukel sta se poročila l. 1888 v Ravnah, Bloke, fara sv. Mihaela, kjer je bila nevesta doma. Frank, ki je sedaj že 74 let star, je bil pa rojen v Dvorski vasi,fara Velke Lašče, št. 31.

Leta 1890 je Frank odšel iz domovine, "s trebuhom za kruhom". kakor mnogo drugih, in prišel v Butte City, Montana, kjer je za nekaj časa dobil delo. Pet let pozneje je prišel na Ely, Minnesota, kamor se je priselila njegova mlada žena, Neža. Od tam sta l. 1898 odšla na Eveleth,Minn. zmerom se ozirajoča kjer bi bile boljše gmotne razmere. Leto dni pozneje sta oba obiskala stari kraj, menda z lepimi sanjami, da bi doma ostala, kakor se je godilo mnogim našim, toda kakor tudi mnogi drugi, tam ostala nista. Povrnila sta se nazaj na Eveleth dokaj kmalu. L. 1915 sta se pa priselila v New Duluth, kjer je France dobil delo v Steel Plant. Tukaj sta še dosedaj.

Bog ju ni blagoslovil z družino. Pač pa sta oba slavljenca vzorna katoličana in farana, dober zgled vsem domačim. Ob tej slavnosti jim častitamo! Ni jih veliko da bi dosegli svojo zlato poročno praznovanje. To je le redek slučaj. Naj ju Bog ohrani še dolgo let, srečne in blagoslovljene!

Zadnji praznik Vnebohoda smo pri fari zaključili dvatedenski misijon, katerega je vodil povsod poznan in spoštovan Rev. Wencel Sholar, OSB., St. Bede's college, Peru, Ill. Misijon, če prav prvič dvatedenski pri tej fari, je bil kar dobro obiskan. Ženske so, seve, spet prekosile možake. Vreme je bilo tudi slabo, skoraj vsak večer je deževalo kot iz škafa. Možaki so pa seve tudi mogli na delo kadar so bili poklicani in še veselo so šli v teh slabih časih. Vsi pa ki so prišli k misijonu so hvalili lepe nabožne pridige g. misijonarja. Iz tega človeka veje nekaka resnost in pobožnost ki ima svojo privlačnost do božjih stvari. Le žal, da se še mladina ni bolj zanimala.

Nesrečen slučaj ki se je odigral skoraj takoj po misijonu, bi moral biti mladim v poduk in svarilo. Mlad fant, Paul Sulentič, je igral baseball tukaj blizu, v nedeljo. Med igro je ujel kroglo, jo pravo pot zagnal od sebe in se kar naenkrat zgrudil na zemljo, mrtev. Zadela ga je srčna kap. Življenja je bila konec v hipu. Father W. Larkin je prišel do njega ko je bil, seve, nezavesten. Človek nikdar ne ve kedaj in kako pride smrt. Bodimo zmerom pripravljeni. Fant, 21 let star, je bil zelo popularen, kakor se je videlo pri pogrebu. Naj mu Bog da večni mir!

Rev. Wencelnu se pa moramo zahvaliti za lepi misijon in za potrpežljivost, ki jo je imel z nami vsemi. Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 31. maja. Bog mu plačaj!

Tudi se moramo zahvaliti duhovnom ki so nas počastili s svojo navzočnostjo. Ti so bili: Rev. John Schiffrer, Rev. Frank Mihelčič, Rev. John Jershe, Rev. Francis Schweiger, Rev. John Kaushek, Rev. Joseph Cashen, Rev. George Delia, Rev. Joseph McGranaghan, Rev. Joseph Hughes,Rev. Timothy Culligan, Rev. William Powers, Rev. William Larkin, Rev. Regis Barrett, OSB., Rev. Patrick J. Freeman, OSB., Rev. Thomas Durkin, in Rev. Andrew Crawford. Nad vse pa se zahvalimo Mrs. John Cora, ki nam je naredila tako "fest" spaghetti.

Zadnjo soboto, 28. maja, je pa priredil v naši dvorani Yugoslovanski Club, U. 12, banket, kateri je bil jako dobro obiskan. Frank Indihar, Gilbert, Minn., je bil glavni govornik. Predstavil ga je njegov župnik, g. F. Schweiger, Charles Tomlanovič je bil stolovodja. Tudi več drugih je imelo besedo, in mnogo politikarjev je bilo predstavljenih. Ne vem, zakaj tako gledajo za Jugoslovanski glas. Dobrega nam navadno preveč ne naredijo. Eden teh učenih ljudi me je celo vprašal, "kaj pa je razlika med Jugoslovani in Norwegiani?" Pomislite! Pač pa, dandanes se more le s politiko kam na boljše. Potrebujemo svojih mož!

Delavske razmere pri nas niso dobre. Nič se ne ve kedaj se bo kaj popravilo. Nobeden ne ve kaj pravzaprav je vzrok te recesije; nobeden ne more dosti pomagati, se zdi. Upamo, da ne bo jesen in zima prehuda. Že sedaj imamo 2000 več ljudi na "relif" kot lani v tem mesecu. Ni čuda, da nekateri mladi poslušajo prazne obljube komunistov, kateri bi za vse na tem svetu ustvarili paradiž. Toda s to moke ne bo kruha. Pač pa se moramo vsi potegniti, da na en ali drugi način izboljšamo gmotne razmere naših delavcev. V starem kraju nismo imeli posebno velikega bogastva, imeli smo pa zadovoljstvo srca in sigurnost življenja. Tudi nekaj imamo to lahko, in še več, če se opremo na Boga; če bo vsak pošten in pameten; če nam država pomaga, da bomo zavarovani v tem kar je pravica vsakega človeka, to je, da se lahko s svojo družino po človeško in amerikansko preživi. Za to delajmo vsi.

Poročevalec

OPOZORILO ROJAKOM

Gilbert, Minn.

Naznanjam vsem tukajšnjim Slovencem in Jugoslovanom iz celega St. Louis okraja, da se v obilnem številu udeleže plesne zabave, katera se vrši v soboto 11. junija v "Fin Hall". Čisti dobiček je namenjen našemu dobro znanemu kandidatu, ki kandidira za šolskega nadzornika (School Superintendent (St. Louis County) Mr. Edward W. Hribar. Pridite vsi od blizu in daleč, da mu pokažemo naše prijateljstvo, da bo vedel, da se tukajšnji Slovenci in Jugoslovani vsi zanimamo za slovenskega kandidata. To je prvi slučaj v zgodovini, da imamo priliko našega rojaka potisniti v omenjeni urad. — Torej nasvidenje v soboto 11. junija zvečer v Fin dvorani. — Pozdrav čitateljem in naročnikom tega lista.

Kristina Kolar

—o—

IZ ŠT. LOVRENCA V TEMENIŠKI DOLINI

V svojih dopisih sem že omenil, kako hudo je letos pri nas vsled takega neugodnega in mrzlega vremena v letošnji spomladi posebno glede krme in pokladanja za živino. Pa še veliko huje, kakor pri nas, pa je bilo na Hrvaškem, kakor so poročali časopisi. Tako namreč smo brali pred kratkim, da so prodajali v Koprivnici seno 100 kg po 30 Din, deteljo pa po 35—40 Din. Na zadnjem semnju v Koprivnici pa seno že po 60—65 Din in deteljo po 70 Din. Res nezaslišano!

Na Bučki so pokopali Janeza Lekšeta iz Gor. Radulj, starega komaj 37 let, ki je zapustil 5 nepreskrbljenih otrok, in 87 letno Komljančevo mater, katere starejši sin je župnik v Prečni.

Iz Kostanjevice poročajo, da tam že vse kosi, kakor o kresu, pa ne da bi bilo seno in detelja zrela, ampak ker živina strada. Pa ne le živina, tudi ljudje stradajo marsikje.

V Dobrepoljah in okolici delajo letos divji prašiči, kakor se sliši, ogromno škodo. Lovci so že dvakrat napravili večji lov in pogon na te velike škodljivce ubogega dolenjskega kmeta, pa jim niso mogli do živega in jih pokončati, četudi so jih videli veliko število. Se znajo pač dobro ogibati strelu.

Ker sem priobčeval letos v svojih dopisih večkrat o letošnjem tako neugodnem vremenu in o različnih uimah in nesrečah, ki so nas zadevale, naj sporočim tudi še o letošnji prvi toči v Sloveniji, ki je pa zadela našo bivšo Štajersko v nedeljo 8. maja in sicer župnijo Velenje. O tej strašni nesreči je pisal "Slov.": Niso še prišli ljudje od pozne sv. maše domov, ko se je razbesnela huda ura v vsi silovitosti. Od šoštanjsko-škalske strani je prihrumelo neurje in šlo preko nas proti Kozjaku. Po nekajminutnem nalivu je med bliskanjem in silnim grmenjem začela padati toča. Žalostno so zvonovi zvonili ravno poldne. Toča je vkratkem dobesedno pobelila vrtove in njive in napravila strašno škodo. Cvetje, ki ga je odklestila z drevja, je ležalo nad njo kot bledi mrliči. Najbolj je prizadeta smer Stara vas—Šmartno—Konovo. Po zadnjem mrazu (v petek—3C), po snegu, ki je bil še po beli nedelji, in po včerajšnji toči v solzah in strahu gledamo v prihodnost.

V svojem spisu o zaplaški božji poti sem tudi omenil, kako rada zahajajo na to lepo dolenjsko Marijino božjo pot različna društva, bratovščine in šole tudi iz Ljubljane in Gorenjskega. V nedeljo 1. maja letos so se pripeljale z avtobusom gojenke gospodinjske šole iz ljubljanskega "Marijanišča". Bilo jih je ok. 30. Spremljal jih je stolni dekan č. g. dr. Franc Kimovec, ki je imel na Zaplazu sv. mašo in pridigo. Po sv. maši pa so odšle na našo Malo Loko, kjer je tudi v našem gradu kmet. gospodinjska šola, kjer so imele potem skupen obed.

I. Šašelj

—o—

"Amer. Slovenec" odbija napade na katoliške Slovence in na njihovo vero; katoliški Slovenci podpirajte ga!

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Slovenec iz Kanade v Chicagi

Chicago, Ill. — Mr. Štefan Forjan, rodom prekmurski Slovenec, sedaj bivajoč v St. George, Ontario, Canada, na farmah, nas je pretekli ponedeljek obiskal v spremstvu našega rojaka Mr. Štefana Jakšiča, slovenskega gostilničarja v Chicagi. Mr. Forjan je dospel v Chicago na obisk k svojim sorodnikom in znancem, nakar se v par dnevih zopet vrne nazaj v Kanado. — Hvala za obisk in srečno pot nazaj v Kanado.

—

Kratke novice iz Clevelanda

Cleveland, O. — Vile rojenice so obiskale družino Mr. in Mrs. Andrew in Julia Slogar na 63. cesti ter jim podarile zalo in krepko hčerko. — V St. Alexis bolnišnico je bila odpeljana Mrs. Jennie Sodja. — V staro domovino se zadnje dni odpotovali Mr. in Mrs. Frank Skedelj, Mr. in Mrs. Anton Kalan, Mrs. Jennie Gerzel in Mrs. Jennie Jagodnik.

—

Himen

So. Chicago, Ill. — Preteklo soboto sta se v naši slovenski cerkvi sv. Jurija poročila Mr. John Peloza in Miss Mary Benkovich, hči poznane Mrs. Benkovich z 97. street. — Novoporočencema obilo sreče v novem stanu!

—

Kap

Clinton, Ind. — Na dan kinčanje grobov je tukaj kap zadela rojaka Franka Knafliča, ki je še istega dne umrl v starosti 56 let. Doma je bil iz Slivnice pri Mariboru. Zapušča ženo, tri sinove in eno hčer.

"TARZAN NA RAZISKOVANJU" (136)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je Kavandavanda odšel iz sobe in zaprl za seboj vrata in je stopal po dolgem hodniku do svojih izbranih prostorov, mu je burno tolklo srce in ni si želel koga srečati, toda kot nalašč je prišel mimo Ydeni, ki je pripeljal jetnika Sborova. "Do jutri ga zapri v celico," je urzlo rekel Kavandavanda.

Ydeni je torej peljal Sborova in ga zaprl v celico poleg te, v kateri je bila Jane. Odšel je pa poprej, kot je mogel Ogdli razložiti Jane svoj načrt. "Jaz se sedaj skrijem in pridem po te jutri," pravi Ogdli. "Pa moraš uzeti s seboj tudi Annette, ki je v sosedniji celici," reče Jane. Ogdli samo prikima.

Ogdli je tedaj odšel in vrata skrbno zaklenil. Jane je bila sama. — V sosedniji celici je Sborov poslušal skriven pogovor med Ogdlijem in ga precej razumel. V temi se je plazil k vratom, pa jih ni mogel odpreti, naj si je še tako prizadeval. Jane je slišala šum, zato je pohitela, da vrata odpre.

Jane je bila prepričana, da bi Annette rada prišla k njej, zato je brez premisleka stopila k stranskim vratom, da odrine zapah. — Da bi reva tega nikoli ne bila storila. — Skozi odprta vrata je namreč vpadel v celico princ Sborov ves divji, ki je grabežljivo stegnil svoje roke proti Laily Greystoke.